

Streszczenie rozprawy doktorskiej mgr Marka Wikińskiego pt. Wpływ wykorzystania środków strukturalnych UE i EOG na tworzenie miejsc pracy w subregionie radomskim

Przygotowana praca doktorska stanowi efekt finalny badań naukowych podjętych w celu zbadania skuteczności wykorzystania pomocy finansowej Unii Europejskiej i Europejskiego Obszaru Gospodarczego dla polskiego rynku pracy – na przykładzie subregionu radomskiego w okresie członkostwa Polski w UE w latach 2004–2015.

Celem pracy jest zbadanie skali wydatkowania środków z funduszy strukturalnych UE na rynku pracy subregionu radomskiego na utworzenie nowych miejsc pracy.

Celem poznawczym pracy jest wykazanie, jakie projekty skutecznie zmniejszają bezrobocie, przyczyniają się do tworzenia miejsc pracy i zatrudnienia na rynku pracy subregionu radomskiego.

Celem praktycznym pracy jest sformułowanie rekomendacji pod adresem instytucji polityki rynku pracy oraz podmiotów realizujących projekty współfinansowane ze środków finansowych UE w obszarze rynku pracy.

W tym celu analizie poddane zostały zrealizowane projekty ze środków strukturalnych UE i EOG w latach 2004-2015, w ramach których w trakcie trwania projektu lub po jego zakończeniu powstały miejsca pracy. Celem zbadania skuteczności funduszy strukturalnych UE na rynek pracy subregionu radomskiego analizie zostały poddane wydatkowane środki UE i EOG, które przełożyły się bezpośrednio na utworzenie nowego miejsca pracy lub podjęcie zatrudnienia przez osoby, które skorzystały z dofinansowania unijnego na podwyższenie kwalifikacji zawodowych lub rozpoczęcie własnej działalności gospodarczej.

Teza główna pracy brzmi: Fundusze strukturalne UE i EOG wpływają pozytywnie na rynek pracy subregionu radomskiego, ponieważ dzięki nim zostają utrzymane lub powstają nowe miejsca pracy. Zarówno teza pracy, jak i hipotezy badawcze zostały udowodnione.

Praca składa się ze wstępu, 5 rozdziałów, wniosków końcowych, podsumowania, bibliografii oraz aneksu.

W pierwszym rozdziale dokonano analizy genezy i rozwoju polityki spójności na obszarze Unii Europejskiej, jej celów, priorytetów i wymiarów. W polskiej literaturze przedmiotu spójność społeczno-ekonomiczna opisywana jest od niedawna. Jest ona definiowana jako redukcja różnic w stopniach rozwoju poszczególnych regionów oraz zmniejszenia zacofania najmniej uprzywilejowanych regionów i wysp, w tym terenów wiejskich. Jej celem jest likwidowanie dysproporcji i zacofania w rozwoju niektórych regionów Wspólnoty. Dogłębnej diagnozie poddano spójność ekonomiczną, która ma bezpośredni wpływ na kształtowanie warunków pracy i życia obywateli, standardu i poziomu życia w zależności od otrzymywanych dochodów i istniejących miejsc pracy. Duże znaczenie dla kreowania europejskiej przestrzeni ekonomicznej mają również regiony, które poprzez przyznawane im fundusze strukturalne zwalczają dysproporcje w poziomie życia i pracy swoich mieszkańców. W mojej dysertacji poddałem badaniom subregion radomski, który jest w statystykach UE oznaczony numerem PL 128. W klasyfikacji NUTS jest to poziom 3.

Rozdział drugi pracy dokonuje analizy powołanych funduszy strukturalnych UE, które mają bezpośredni wpływ na finansowanie lokalnych rynków pracy. Szczegółowo został tu opisany Europejski Fundusz Społeczny oraz Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, pod kątem

celów i priorytetów, które finansował w latach 2004-2015 oraz dokumenty strukturalne i operacyjne z nimi związane.

Odrębny rozdział pracy poświęcono Norweskiemu Mechanizmowi Finansowemu oraz Mechanizmowi Finansowemu Europejskiego Obszaru Gospodarczego (czyli tzw. fundusze norweskie i fundusze EOG), które są formą bezzwrotnej pomocy zagranicznej przyznanej przez Norwegię, Islandię i Liechtenstein nowym członkom UE. Fundusze te są związane z przystąpieniem Polski do Unii Europejskiej oraz z jednoczesnym wejściem naszego kraju do Europejskiego Obszaru Gospodarczego (UE + Islandia, Liechtenstein, Norwegia). W zamian za pomoc finansową, państwa-darczyńcy korzystają z dostępu do rynku wewnętrznego Unii Europejskiej (choć nie są jej członkami). W Polsce zostały zrealizowane dwie edycje funduszy norweskich i EOG (lata 2004-2009 oraz 2009 - 2014). Głównymi celem tej finansowej formy wsparcia jest przyczynianie się do zmniejszania różnic ekonomicznych i społecznych w obrębie Europejskiego Obszaru Gospodarczego oraz wzmacnianie stosunków dwustronnych pomiędzy państwami-darczyńcami a państwem-beneficjentem.

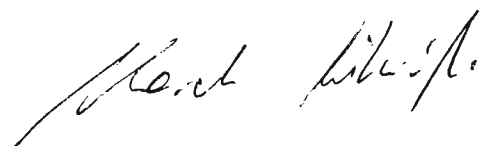
W rozdziale czwartym poddano analizie ekonomiczne ujęcie polityki rynku pracy, która jest celową interwencją, która ingeruje w procesy rynkowe zwiększania efektywności działań przywracających osoby bezrobotne na rynek pracy, zwiększania zatrudnialności osób z grup defaworyzowanych, tworzenia nowych miejsc pracy i ochrony już istniejących. Te wymienione przeze mnie elementy stanowiły właśnie tematykę moich badań. W rozdziale tym zostały opisane determinanty polityki rynku pracy, modele i koszty działań. Na podstawie sprawozdań rządowych i ministerialnych została oceniona efektywność podstawowych form wspierania osób bezrobotnych. Jeden z podrozdziałów dotyczy analizy aktywnej polityki rynku pracy, a na zakończenie rozdziału czwartego przeanalizowałem dane statystyczne polskiego rynku pracy oraz rynku pracy w subregionie radomskim.

Rozdział piaty- empiryczny- zawiera diagnozę społeczno-ekonomiczną terenu badań czyli subregionu radomskiego, metodologię badań własnych oraz opis wyników przeprowadzonych badań.

Część badawczą rozprawy kończą wnioski z przeprowadzonych analiz i badań własnych oraz rekomendacje sformułowane pod adresem instytucji odpowiedzialnych za realizację projektów ze środków strukturalnych UE lub EOG.

W pracy zostały wykorzystane zarówno opracowania polskojęzyczne, jak i zagraniczne, w tym m.in. publikacje Komisji Europejskiej i Eurostatu. Dotychczas w polskiej literaturze przedmiotu ukazały się publikacje poświęcone wybranym aspektom spójności społeczno-ekonomicznej. Zazwyczaj jest ona postrzegana poprzez pryzmat podziału środków strukturalnych w ramach funduszy unijnych lub opisu kondycji społeczno-ekonomicznej poszczególnych regionów.

Rozprawa doktorska stanowi przyczynek teoretyczny do dalszych badań problemów obejmujących metody wprowadzania, realizowania i podtrzymywania działań w zakresie efektywnego wykorzystania środków finansowych z UE oraz konkretną propozycję działań aplikacyjnych dla organów administracji publicznej i samorządowej funkcjonujących w obrębie rynku pracy, uwzględniających potrzebę pogłębienia działań i kształtowania innowacyjnych strategii na rzecz tworzenia nowych miejsc pracy. Ponadto podjęta tematyka badawcza jest zasadna i bardzo istotna przy planowaniu wykorzystania środków z funduszy strukturalnych UE lub EOG na nadchodzące lata.



Summary

The abstract of the doctoral dissertation of master degree in economics, Marek Wikiński: „ The influence of the application of the financial resources of EU and EEA on creating new work places in the Radom sub-region”.

The doctoral thesis is the final effect of scientific research carried out in order to analyze the effectiveness of financial aid provided by the European Union and the European Economic Area to the Polish labor market in the period of Poland's membership in the European Union in the years 2004-2015. The thesis has been based on the example of the Radom sub-region.

The objective of the paper is to examine the influence of financial resources from structural funds spent on the creation of new work places in the Radom sub-region.

The cognitive aim of the thesis is to show which projects reduce unemployment effectively, contribute to creating new work places and employment on the Radom sub-region labor market.

The practical aim of the paper is to work out recommendations for labor market policy institutions and entities implementing projects co-financed from EU funds in the labor market area.

The analysis has been focused on projects from EU and EEA structural funds in the years 2004-2015 that created new work places either during their implementation or after their completion. In order to examine the EU structural funds effectiveness on the Radom sub-region labor market I analyzed EU and EEA financial resources which contributed directly to the creation of new work places or giving employment to people who benefited from EU funds with the aim to either enhance their professional qualifications or to start their own economic activity.

The main argument of the thesis is the following: The EU and EEA structural funds bear a positive influence on the Radom sub-region labor market maintaining and creating new work places. Both the argument and hypotheses have been confirmed in this paper.

The thesis is composed of the introduction, five chapters, conclusions, summary, bibliography and annex.

The first chapter analyses the beginning and the development of the cohesion policy in the European Union countries, its objectives, priorities and extension. In the Polish academic literature on the subject the socio-economic cohesion has been described only very recently. It is defined as a process of reducing disparities between the levels of development of the various regions and the backwardness of the least favored regions. and islands, inter alia, rural areas. Its objective is to eliminate disparities and backwardness in the development of various Community regions. The economic cohesion have been thoroughly assessed as it has direct influence on the formation of working and living conditions of the citizens, standard and level of life depending on incomes and existing work places. Particularly important for creating European economic area are the regions that due to the received structural funds eliminate discrepancies in the life and work standards of their citizens. In my dissertation I analyzed the Radom sub-region which is defined in the EU statistics as PL 128. In the NUTS classification it is equal to the level 3.

The second chapter of the thesis analyzes the aforementioned EU structural funds which bear a direct impact on the financing of local labor markets. It contains a detailed description of the

European Social Fund and the European Regional Development Fund with emphasis put on objectives and priorities financed in 2004-2015 as well as relevant structural and operational documents.

The third chapter has been dedicated to the Norwegian Financial Mechanism and EEA Financial Mechanism which are a non-reimbursable foreign aid granted to the new EU members by Norway, Iceland and Liechtenstein. These funds are related to the Poland's accession to the European Union and simultaneously to the European Economic Area (EU+ Iceland, Liechtenstein, and Norway). In return for the financial aid, donor countries benefit from the access to the European Union internal market (despite not being its members). In Poland there have been completed two editions of Norwegian and EEA funds (2004-2009 and 2009-2014). The main goal of this financial support is to contribute to the reduction of economic and social disparities within the EEA and to strengthen bilateral relations between donor countries and the beneficiary countries.

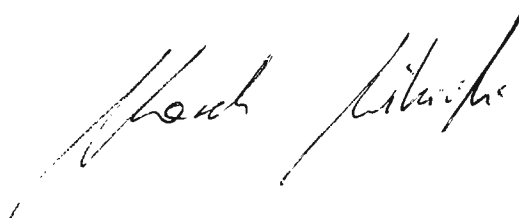
In the fourth chapter there is an economic analysis of the labor market policy which is a targeted intervention involved in market processes aiming at increasing the effectiveness of activities making the unemployed re-enter the labor market, enhancing the employability of the disadvantaged groups, creating new work places and protecting the existing ones. These elements formed the subject of my research. In this chapter I describe labor market policy determinants, models and costs of activities. On the basis of the governmental and ministerial reports there has been assessed the effectiveness of basic forms of support for the unemployed. One of the sub-chapters presents the analysis of the labor market active policy. The whole chapter is concluded with the analysis of statistical data from the Polish labor market and the Radom sub-region labor market

The fifth chapter – the empirical one – contains a socio-economical diagnosis of the research area, i.e. the Radom sub-region, the methodology of the own research and the findings from the concluded study.

The empirical part of the thesis presents conclusions from analyses and research as well as recommendations for institutions responsible for the implementation of projects financed from EU and EEA funds.

The thesis used Polish and foreign publications, inter alia, European Commission and Eurostat papers. So far Polish authors have prepared publications dedicated to chosen aspects of socio-economic cohesion. It has been mostly perceived through the distribution of structural financial means in the framework of EU funds or through the description of socio-economic condition of various regions.

This doctoral thesis is a theoretical contribution to further research on issues such as methods of introducing, implementing and underpinning activities geared towards the effective implementation of EU financial resources as well as a recommendation of activities for public administration and self-government institutions responsible for the labor market sector taking into consideration the necessity to deepen activities and work out innovative strategies aimed at creating new work places. Moreover, the topic of this thesis is essential and important with the view of application financial resources from REU or EEA funds in the coming years.

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Michał Kubiś', is written at the bottom right of the page.